

PODRAVSKA ARKADIJA

PETRA GRGECA

UVOD

Ono što poznajemo kao povijest, kao i ono što poznajemo kao povijest književnosti, pokazuje nam, s vremena na vrijeme, svoje pravo lice. Ono je kao sito puno rupa; ne onih redovitih, nego, često, i vrlo velikih. Povijest se pokazuje kao maska, varka i laž: ona nije kao Kišova "Enciklopedija mrtvih", ona kao da se trudi upravo u suprotnom pravcu, kao da zanemaruje, trudi se zaboraviti i izbrisati, a ne bilježiti i vrednovati "svaki život, svaku patnju, svako ljudsko trajanje".

Na nama je zato da prevrednujemo, zabilježimo i upozorimo suvremenike na zbivanja iz prošlosti o kojima smo slučajno saznali nešto više od drugih, a sudimo da bi mogla biti zanimljiva i drugima; dapače, da bi mogla u nekom segmentu biti značajna: spoznajmo, estetski, emotivno ili na koji drugi način. Prema predmetu ovog teksta osjećam upravo taj odnos: on je za mene jedan puzzle bez kojeg je necjelovit uvid u podravski književni krug. Naime, već dvadesetak godina kao stvaratelj, čitatelj, a u novije vrijeme i kao profesionalni proučavatelj, nastojim sklopiti sliku o poeziji, a pomalo i o drugim oblicima stvaralaštva podravske književnosti, a posebno onoga što običavamo nazivati đurđevačkim književnim krugom. Prije dvije-tri godine mislio sam da mi je slika neispunjena samo na rubovima, tako da je porazno djelovala spoznaja o postojanju jednog tako obimnog i vrijednog opusa kao što je opus profesora Petra Grgeca, a o kojem nisam ništa znao. S druge strane, za mene je susret s pjesničkom zbirkom "Bijeg u djetinjstvo" bio blistavo otkriće koje je dalo smisao filološkom traganju koje oduzima čovjeku sate i sate u pročitavanju dosadnih stranica.

Neko sam vrijeme odgađao pisanje ovog teksta smatrajući da još uvijek ne znam dovoljno o predmetu, no sad sam čitateljima Podravske zbornice odlučio podijeliti minimum spoznaja do kojih sam došao i onaj ushit koji u meni bude pjesme Petra Grgeca.

ŽIVOT I DJELO

Profesor Petar Grgec, hrvatski književnik i katolički javni radnik, rodio se 15. veljače 1890. godine u Kalinovcu, a djetinjstvo je proveo u Batinskama. U Kalinovcu je završio pet razre-

da osnovne škole, a nakon toga odlazi u isusovačku gimnaziju u Travnik, gdje je i maturirao. Budući je u travniku proveo deset mladenačkih godina, Bosna mu je postala drugim zavičajem. U travničkom je "Smilju" objavio 1907. i svoj prvijenac, satiru "Vealum", pod pseudonimom Hridoslav Ratarević.

1911. upisuje na zagrebačkom Filozofskom fakultetu studij filozofije i klasične filologije. 1914. je mobiliziran, pa studij završava tek nakon rata. Već u studentskim danima počinje se baviti publicistikom (urednik "Luči" 1912.-1913., a "Hrvatske prosvjete" 1914.). 1917. zarobljen je kao austro-ugarski časnik na Soči te je preživio talijansko ratno zarobljeništvo na Siciliji i u Noceri Umbri. U domovinu se vratio preko Soluna i nastavio bavljenje publicistikom i književnim radom. Između ostaloga uređivao je "Riječke novine", "Narodne novine" i "Seljačku omladinu".

Od 1921. član je Društva sv. Jeronima (Hrvatsko književno društvo svetog Jeronima - sv. Ćirila i Metoda). Tu uređuje almanah "Selo i grad" i "Knjižnicu općeg znanja". Kako piše nepotpisani životopisac u knjizi "Bijeg u djetinstvo", iz koje prenosim najveći dio ovih životopisnih podataka: "U društvu sv. Jeronima Grgec je objavio većinu svojih knjiga i svu silu članaka i rasprava. Ratne uspomene objavio je u knjigama "Jugoslavenski argonauti", "Topovi su grmjeli", "Krvava služba" i "U paklenom trokutu". U rukopisu je ostala knjiga "Između puške i pera". U društvu izlaze i njegove socijalne rasprave "Temelji društva", hrestomatija "Stare slave djedovina", a zatim "Novo doba hrvatskog naroda" i putopisna knjiga "Kod namjesnika Kristova", u kojoj je iznio dojmove s hrvatskog hodočašća u Rim prigodom 1000. godišnjice hrvatskog kraljevstva.

Uz svoj književni i publicistički rad djelovao je neumorno kao organizator i ideolog hrvatskog katoličkog pokreta. Bio je predsjednik seniorata "Domagoja" i "Kola hrvatskih književnika".

Posebno se bavio organiziranjem Katoličke akcije na selu (SKOM). Održao je nebrojene govore i predavanja. Istodobno je radio kao profesor na Nadbiskupovoj klasičnoj gimnaziji, odakle je otišao na mjesto direktora I. realne gimnazije u Zagrebu. Na učenike je prenosio bogatstvo svestrane kulture i velike erudicije polihistora i znanstvenog radnika.

Napisao je svu silu ideoloških, socioloških, pedagoških, lingvističkih i literarnih prikaza, članaka, predgovora, pogovora, eseja i rasprava po raznim novinama, listovima, časopisima i knjigama. Bibliografija u "Bijegu iz djetinjstva", objavljenom 1972., navodi oko 700 jedinica. Ako članci i rasprave ukazuju na svestranost i širinu, onda možemo reći da Grgecovu ljubav možemo iščitati iz njegovih knjiga i brošura: to su prvenstveno djela kršćansko-religiozne i patriotsko-nacionalne inspiracije i tematike. Grgec se prije svega zanima za svece i junake hrvatske prošlosti. Spomenimo, recimo, knjige "Hrvatski Job" (životopis bana Karlovića), "Od Hrvatske do Indije" (životopis Jurja Rasinjanina, ponovno objavljen, nakon 1. izdanja 1933., 1963., u Beču u izdanju Školske knjige Gradišćanskih Hrvata), "Matija Gubec", Zagreb 1936. i knjigu povijesnih rasprava "Sveta Hrvatska", objavljenu 1938. g. u Požegi, kasnije nadopunjenu.

Bavio se i prevođenjem, i to uglavnom djela religioznog nadahnuća. Posebni interes i kompetenciju razvio je u području narodnog pjesništva, gdje je objavio čitav niz značajnih

djela, među kojima se posebno ističe književna studija "Na izvorima pjesništva", knjiga objavljena 1940. od strane Matice hrvatske, koja je nagrađena i državnom nagradom.

No, vratimo se životu. Od nepoznatog životopisca saznajemo da se oženio 1925. godine i da su "djeca dolazila jedno za drugim, ali ni to kao ni loše stambene i materijalne prilike nisu omele njegovo plodno djelovanje na raznim područjima." Zanimljivo je kako jednom jedinom rečenicom obuhvaća ono što je odredilo posebno posljednjih petnaestak godina Grgecova života: "II. svjetski rat, kao i poratno razdoblje, bio je za Petra Grgeca ispunjen patnjom i kušnjama." I ništa više o tim patnjama i kušnjama. Da bi knjiga izašla, bilo je te patnje bolje ne spominjati, kao što je očito bilo bolje i ne poznavati i ne spominjati profesora Grgeca i njegovo djelo. To je ono o čemu sam pisao u uvodu: prešućivanje dok se ne zaboravi, prešućivanje koje je trebalo učiniti da se nepoznavanjem života, djela i misli Petra Grgeca, njegovo djelovanje i njegov život učine gotovo nepostojećim. Taj tragični podatak o našem svijetu čini me žalosnim i podsjeća na tolike ljudske sudbine koje su uništene, izbrisane, izbrisane kao djelo ili kao život, potencijalna djela; toliki ljudi koji su svijet mogli učiniti boljim, drugačijim, podsjećaju me na ono što sam mnogo puta pomislio: dok si mi umišljamo da je dvadeseto stoljeće donijelo izuzetan civilizacijski napredak, ljudi budućnosti govorit će o mračnom 20. stoljeću; vremenu ratova, koncentracijskih logora, Hitlera, Staljina, Crvenih Kmera, Pinocheta, Causescua i mnogih drugih ideologa i ideologija straha, terora i smrti, o barbarima koji su bacile atomske bombe na Hirošimu i Nagasaki i klali se međusobno.

Mnoštvo je ljudi iz Grgecova suradničkog i obiteljskog kruga doživjelo naočito, strpljivog i trpeljivog čovjeka na sličan način kako ga u pismu dr. Vladimiru Bakariću opisuje nadbiskup Alojzije Stepinac: "Čast mi je skrenuti Vam pažnju, gospodine predsjedniče, na prof. Grgeca, kojega osobno poznajem već 30 godina i moram utvrditi da ga poznajem samo kao dobra i poštena čovjeka, nadarena velikim osobinama uma i srca. On je priznati hrvatski književnik i istaknuti kulturni radnik, pa bi njegovo suđenje na smrt i možebitno strijeljanje vrlo neugodno djelovalo na velik broj njegovih poznavalaca i štovatelja." Je li ovo zauzimanje nadbiskupa Stepinca u pismu od 3. kolovoza 1945. pomoglo Grgecu teško je reći. Višegodišnje teško tamnovanje (a tamnovao je i sa svojim zaštitnikom Stepincem) vjerojatno je skratilo njegov život, ali ga duhovno očito nije promijenilo, mada mu je 4 godine sudrug na robiji bio i sin Radovan, koji je na tu kaznu osuđen kada je imao 17 godina. Sam je Petar Grgec bio osuđen na sedam godina robije, a i poslije toga nije bilo prostora za njegovo javno djelovanje.

Završimo citiranjem nepoznatog životopisca: "Godine 1960. teško je obolio, ali nije prestajao raditi ni brinuti se za svoju obitelj, koju je toliko ljubio. U bolesti je bio neobično strpljiv i rijetko se kada tužio. Umro je kao što je i živio: hrabro i smireno, s molitvom na usnama. U Zagrebu na blagdan Srca Marijina, 22. VIII 1962. prestalo je kucati i njegovo patničko srce."

KNJIŽEVNI RAD

Uz do sad nedavno, Grgec bio je u javnosti poznat prije svega kao književni kritičar kršćanske orijentacije. Zapravo, može se reći da je između dva svjetska rata zajedno s Ljubomirom Marakovićem smatran najboljim književnim kritičarem u katoličkim redovima, pri čemu se posebno ističe njegove trijezne i netendenciozne estetske stavove. Kako se taj kritičarski rad najvećim dijelom vezivao uz djela i pisce kršćanske, religiozne inspiracije, jedina je domena u kojoj se njegove radove spominjalo u prošlim vremenima bilo područje narodne lirike, mada i tu izuzetno rijetko.

Kad se pak radi o čisto literarnom radu Petra Grgeca čini se da ni on sam nije previše mario za taj dio svog stvaralaštva, a da ni posthumno njegovi baštinici nisu imali prilike, ili nisu u punoj mjeri prepoznali taj rad u svim njegovim potencijalima. Naime, od objavljenih djela literarnost je osobina Grgecove memoaristike, djela koja opisuju uspomene iz Prvoga svjetskog rata, ali se kao o pravim literarnim djelima može govoriti samo o pripovijesti - kratkom romanu "Gospodin Rafo" i o sonetnoj niski "Bijeg u djetinjstvo". Ova zbirka pjesama nije objavljena u potpunosti, a u rukopisu su ostale još mnogobrojne pjesme, prijevođi pa i jedna drama ("Dobri pastir").

Kratki roman "Gospodin Rafo", s podnaslovom "Priča iz podravske krajine", objavljen je prvi put u "Jeronimskoj knjižnici" Hrvatskog književnog društva sv. Jeronima u Zagrebu, 1927. godine. Kao što kaže pogovornik drugog izdanja, dr. Ivo Zalar, u knjizi koja je objavljena prošle, 1997. godine, sedamdeset godina nakon prvog izdanja, kao reprint: "zbog zanimljive i uzbudljive fabule, i zbog uspješnih lirskih deskripcija, a jednako tako zbog moralnih i čvrstih vjerskih načela koje autor u njemu zastupa (...) odlučilo je HKD sv. Ćirila i Metoda (sv. Jeronima) objaviti ponovljeno izdanje te vrijedne knjige, ostavljajući pravopis iz prvoga izdanja." Tako je Grgecov roman, s neobično zanimljivim i živim likom Rafe Štrafičeka, koji ne želi biti seljak, nego gospodin i zato sklapa nekovrnsni mefistofelski ugovor, postao dostupan današnjem čitateljstvu. Svatko tko želi poznavati podravski književni odsječak hrvatske književnosti trebao bi ga pročitati jer je to u najvećem dijelu knjiga vrlo živog izraza i usmjerena mašti, gotovo bajkovita, te je tek završetak poučan i pomalo tendenciozan, što će većina iskusnih čitatelja razumjeti, jedino ne znam kakvog će odjeka roman imati među modernom mladeži.

Za one koji sa zavičajnom naklonošću tragaju za umjetničkim djelima suzavičajnika, Grgecov će roman biti vreo ljubavi za zavičaj, ljubavi za Podravinu koja prepoznaje tu istu ljubav u Grgecovim skladno nanizanim slikama: "I opet je bilo proljeće.

Sunce je obasjavalo procvale voćnjake i šljivike, koje je malo prije umio topao dažd. Između zelenila, rumenila i bjeline jabuka, krušaka, bresaka i višanja provirivala su crna i siva sljemena seoskih kuća.

Debeli sivi i žučkasti oblaci otkotrljali su se bili nekuda preko Bilogore, a nad podravskom ravnicom zaplavila se još ljepša modrina vedroga nebeskoga svoda.

Njivama se bila rasula vojska orača, kopača, sadilaca i sijača. Muškarci i žene natjecali su se, tko će svršiti više posla."

BIJEG U DJETINJSTVO - PODRAVSKA ARKADIJA

HKD sv. Ćirila i Metoda objavilo je u Zagrebu 1972. zbirku od 105 soneta Petra Grgeca "Bijeg u djetinjstvo" s posvetom "Svjetloj uspomeni Petra Grgeca povodom 10-godišnjice smrti Hrvatsko društvo sv. Ćirila i Metoda". Objavljena zbirka dio je trodjelne cjeline od ukupno 255 soneta, a nastala je, prema riječima autorova sina Radovana, u zatvoru u Lepoglavi, odakle su je uspjeli prokrijumčariti na slobodu. U usporedbi s jednim drugim posve literarnim djelom, romanom "Gospodin Rafo", ona može izdržati sva vrijednosna mjerila suvremenosti i, dapače, njezino mjesto nikako nije na rubu niti u zaboravu, nego smatram da spada u sam vrh podravske književne umjetnina i samim tim među vrijedna ostvarenja hrvatske poezije.

105, po formi petrarkističkih, soneta nižu se vezani jedan za drugoga narativnim sadržajem i formalnom vezom: posljednji stih prethodnog soneta ujedno je i početni stih sljedećega. Zbirka je neobičan spoj epskog; pripovijedanja i opisivanja događaja i mjesta autorova djetinjstva; s lirskim koje daje osnovni tonaliteta cijelom djelu: iz svake riječi progovara ljubav za djetinjstvo, roditelje, obitelji, zavičaj, za sve ono što u zatvoru, u kojem piše ove stihove, prepoznaje kao najsretniji dio svoga života, kamo duhom bježi iz tamnice.

Tu perspektivu daje nam uvodni stih prvog soneta: **"Bogatstva sretnog imam dušu punu"**, odnosno uvodne strofe, u kojima kao da se nalazi čarobni ključ zemlje čuda ("Bogatstva sretnog imam dušu punu:/ što nekada sam kao dijete bio,/ ko skladbu vedru sad sam skupio/ pa čujem svaku svoga bića strunu.")

I uistinu, otvara se pred nama arkadijska slikovnica Grgecova podravske djetinjstva: ono neraskidivo dvojstvo u kojem se zavičaj i djetinjstvo pretapaju u jedinstveni izvor radosti i sreće, u kojemu optimistička punoća djetinjstva, njegova moć zamjećivanja i divljenja svijetu kojeg dijete otkriva dobiva idealne dimenzije u prekrasnom zavičajnom okviru.

Soneti pisani klasičnom štokavštinom opisuju zavičajni podravski kraj. Tu i tamo u njima se pojavljuje kajkavska fraza koja cjelini daje uvjerljivost i punoću, a čini se da upravo u toj pozadini ta iskazna, citatna kajkavština djeluje još jače i izražajnije. Recimo u trećem sonetu, koji se kao i drugi i nekoliko narednih bavi likom majke, djetetu najbliže osobe, to je kajkavska fraza razigrana kao i dijete sretno u majčinoj blizini: "Ja, dječak trčim pred njom nogu bosih, obazirem se, mazim se ko dijete: Najte mi, mamo, pogaziti pete!"

Kajkavština se, dakle, najčešće pojavljuje kao kraća fraza, stih - dva ili strofa, ali ima i pjesama koje su gotovo u cijelosti ili u cijelosti napisane kajkavski. Sve su to, međutim, nekoversni citati: glasovi pjesnikove majke, braće, susjeda, oca koji pripovjeda obiteljsku povijest ili daje savjete u kojima zapravo prepoznajemo onu vrstu tradicionalnih znanja koja se u više-manje poslovičnom ili frazemskom obliku prenose s koljena na koljeno. U tom svijetu koji živi u dosluhu s mijenama godišnjih doba, ako se i živi i radi teško, svaka stvar i svako biće imaju svoje mjesto i ulogu:

"LXII

*Ja mislim: ptice nama hranu kradu.
No kad to ocu jednom kažem glasno,
on mene uči: "Sinko, neje časno
tak govoriti. Si težaki znadu,*

*da hraniteli mi smo celog sveta.
Vu našem prirodu del je i za druge:
za činovnike, bokce i za sluge,
pak i za ticu, koja zrakom leta."*

*Ja očev nauk slušam, pa još više
sa prirodom mi svaki dašak diše:
ja ljubim ptice, zečeve i sme,
od neke slasti sva mi duša trne.
Kroz prozor s čežnjom oko u svijet viri,
a šuma ruke prema meni širi."*

Kao i taj seoski život o kojemu piše, i Grgecove se pjesme razmataju pred nama kroz krugove godišnjih doba i običaja, te osoba iz čijih riječi i postupaka dijete prima spoznaje o svijetu i kroz ritam tih dodira i spoznaja svijeta koje ga, malo-omalo, oblikuju. Idući tragom autorovih izuzetno jasnih i živih sjećanja, upoznajemo savršeni mikrosvijet tradicionalnog podravskog sela, onog sela koje više ne postoji, osim u tragovima i u sjećanjima. I upravo zbog toga fascinira nas svaki koračaj tim svijetom, kao što očito fascinira i samog autora, koji upravo i bježi duhom u tu svoju podravsku idilu.

A ta idila nije, kao što bi se moglo pomisliti, mir i dosada; ona je neprestani nemir, kretanje i otkrivanje: "Bijeg u djetinjstvo" istinsko je buđenje dječaka u odraslom autoru - dječeačke živosti kojom doživljava svijet pun čuda i tajni. Jer, raspon je osjećaja koje nam nudi od epifanijskog čuda vjerske tajne (kraj 9. soneta : "S oltara sveci vele "Dobar budi!/ S božanstvom dječja združuje se duša,/ Ljepotu tajne žedno srce kuša.") do dječjih nestašlu-ka i rugalica i pastirskih svađa i tuča na paši u sonetima 79. do 83. Spomenimo rugalice iz 40-tog soneta: "Tu pjevajući podižemo buku, uz rugalice napinjemo glase: "Hej, baba deda po stranjaku pase" i "Đurđevčani v škornjoj kašu tuku"."

U djelu se prepliću, kao što sam već i rekao, lirski i epski elementi, a u scenama spomenute pastirske tuče ima i dramatičnosti, kao i u sonetima br. 98 do 104, u kojima je prikazan boj krava na pašnjaku.

Mnoštvo je elemenata ovog djela koje je teško spomenuti i predstaviti bez opsežnijeg citiranja. Ipak, držim da ponajviše treba potcrtati onaj lirski uzorak na narativnom, dramskom, opisnom, svjetonazorskom, u nekim elementima čak i etnološkom tkanju i onaj arkadijski okvir koji bismo danas nazvali ekolojskim. Već smo jednom citirali pjesnikova oca, pa nije naodmet da ga ponovno citiramo:

*"A iduć kući tik uz ono mjesto,
gdje pšenica se njevama talasa,
on kliče: "Bože, lepoga li klasa!"*

Kršćanska ljubav za svako živo biće i gotovo panteističko prizivanje Boga u klasu koje čujemo u očevim iskazima, dat će dodatni poticaj zanosu i ljubavi za prirodu koja postoji u dječaku. A njegov odnos prema prirodi i onaj opis prirode koji nam nudi ekološki raj, ono stanje prirode koje bismo željelo sačuvati i obnoviti za buduće generacije, ne bi li i naša djeca mogla reći:

*"Ja poznam pjesmu svake šumske ptice,
znam, kako prijeti zmija, puna gnjeva,
znam gdje se gnjezde vrane, kreštalice.
Od rana jutra, kada kos nam pjeva,
Do mrke noći, kada lete sove,
Pod okrilje me moja šuma zove."
(Sonet br. 5)*

"Opojnost slatka ljudsko srce grije", kao što kaže Petar Grgec. Grije ga od ovih pjesama, od slika koje nam nude. Grije ga zbog toga što je u Podravini postojala Arkadija, zbog toga što je u prirodi još uvijek prepoznajemo, zbog toga što se nadamo da ćemo je sačuvati. Pa kako je, ako postoji Raj, Petar Grgec sigurno u njemu, on vjerojatno liči na ptičju idilu u sonetu broj 45, koji bi mogao biti i ekološki himna i najljepša pjesma o Podravini, puna živosti, ljepote i sklada:

*"Cvrkutanjem se zebe šumom glase;
u susjedstvu se kuća skita vuga,
fićuka, kao da se kosu ruga,
krasotom perja vuče pažnju na se.
"Hej, ima li koga ljepšeg nadaleko?"
Ljepotan djetlić klikče sa suharka;
u duplju hrasta štiti pokraj jarka
vonj gadan gnijezdo pupavčevo meko.
Ko zrcalo se Čivičevac bliješti,
Nad njime vivak razbojnički kriješti,
Guk grlica se iz guštika čuje.
Po suhom drvu negdje žuna kljuje,
Slavujak veze, kuka kukavica,
Ratare na rad zove strnadica."
U Đurđevcu, ljeta 1998.*

Zdravko Selež
Podravina als Arkadien bei Petar Grgec

Professor Petar Grgec, geboren am 15. Februar 1890 in Kalinovac, war kroatischer Schriftsteller, Literaturkritiker, ein guter Kenner der kroatischen Volksdichtung und katholischer Intellektueller, der gerade wegen seiner aktiven Mitwirkung in der kroatischen katholischen Bewegung den Behörden im kommunistischen Jugoslawien unerwünscht war. Aus diesem Grunde wurde er zu einer mehrjährigen Freiheitsstrafe verurteilt; im Gefängnis war er zusammen mit seinem damals 17jährigen Sohn Radovan und seinem Beschützer und Freund Erzbischof Alojzije Stepinac.

Obwohl er von seinen Mitarbeitern und Anhängern in der kroatischen katholischen Bewegung hochgeschätzt wurde, ist sein Leben und Werk nicht genügend bekannt, was vor allem auf seine Bedeutung im sogenannten literarischen Kreis von Podravina beziehungsweise Đurđevac zutrifft, sowie im Bewußtsein heutiger Einwohner von Podravina, auch derjenigen, die gute Kenner der einschlägigen Heimatliteratur sind. Durch zwei seiner veröffentlichten Werke (dabei sind literarische Texte eine Ausnahme in seinem Werk) gehört Petar Grgec eindeutig zum Podravinaer Kreis der kroatischen Literatur, obwohl er den größten Teil seines Lebens außerhalb seiner Heimatregion verbrachte. Es handelt sich hier um den kurzen Roman "Gospodin Rafo" (dt. Herr Rafo) und die Sonnettsammlung "Bijeg u djetinjstvo" (dt. Flucht in die Kindheit). Der erste Teil von 105 Sonnetten wurde 1972 anlässlich seines 10. Todesjahres veröffentlicht. In dieser Sammlung befinden sich Sonnette, in denen vor allem lyrische und epische Elemente in einer Darstellung seiner Kindheit und des traditionellen Dorflebens von Podravina verbunden werden. Die štokavische Sprache wurde durch kajkavische Phraseologismen ergänzt, die dann verwendet wurden, wenn die Gestalten seines Vaters, seiner Mutter, seiner Nachbarn und anderer sprechen. Die Schönheit dieser Sonnette, der Welt, in die er imaginativ aus seiner Gefängniszelle in Lepoglava flüchtet, indem er über seine schöne und glückliche Kindheit schreibt, veranlaßt ihn dazu, die Sonnettreihe mit dem Satz "Meine Seele ist glücklichen Reichtums voll" zu beginnen, und veranlaßt den Verfasser dieses Textes zu der Titelgebung "Podravina als Arkadien bei Petar Grgec".